

CDA en D66 wacht speciale taak bij vorming coalitie

De partijen die na de verkiezingen een coalitie vormen, moeten een gemeenschappelijke ethische basis hebben.

Ruud Lubbers

oud-premier en minister van staat

'W'ie is dat?' vroeg ik als elfjarige, toen ik voor het eerst de naam van Hans van Mierlo tegenkwam; door hemzelf aangebracht in het gips achter de grote aula, de toneelzaal van het Canisius College in Nijmegen, het befaamde internaat. Het antwoord luidde „dat is een van de beste toneelspelers en sprekers”.

Dat was 1950. Twintig jaar later ontmoette ik Hans van Mierlo in het echt. Hij was nog steeds acht jaar ouder en daar traden wij dan samen op in een debat over 'Limits to Growth'. In 1966 was hij D66 begonnen. Dat had ik met bewondering gevolgd. Zelf had ik meegeschreven aan het Manifest van de Christenradicalen.

Wij begonnen te praten en elkaar intens te waarderen, en dat is nooit opgehouden. Beiden wilden wij 'moderniseren'. Dat gaf Van Mierlo politiek gestalte met D66, met staatkundige vernieuwing; en hij speelde een rol in mijn minister worden in 1973, kort na onze eerste diepgaande ontmoeting.

Hans was een progressieve politicus met spiritualiteit en geloofde, net als Joop den Uyl, dat het einde van de christen-democraten onderdeel van de vooruitgang was. Hans van Mierlo wilde geen CDA, ik wel.

Hans indringende trant van spreken, het met paradoxen openbreken van de harten en geesten van wie hij toesprak, of het nu om kernwapens, onderwijs of vreemdelingen ging, was zo indrukwekkend en overtuigend. En Hans ging, niet zonder moeite maar met overtuiging, de staatkundige hervorming voorbij; voluit breed en vrijzinnig. Onze vriendschap, bij mij ook gesteund door het Handvest van de Aarde, kreeg nieuwe impulsen.

Er is een inspanning gaande onze Grondwet te moderniseren. Daarover had ik zo graag nog met Hans, collega Minister van Staat, gesproken. Op de website website van de Commissie Grondwetsherziening valt een voorstel te lezen om die verbeterde Grondwet te doen aanvangen met een preambule als volgt:

'Wij, de burgers van Nederland, zijn verantwoordelijk voor onze rijk geschakeerde samenleving, die ge-

baseerd is op de beginselen van vrijheid, gelijkheid, verdraagzaamheid, rechtvaardigheid, solidariteit en duurzaamheid. Ons land is een open, democratische en pluriforme rechtsstaat, en maakt deel uit van een sterk en bezielde Europa'.

Een prima idee. Ik heb echter voorgesteld daaraan toe te voegen: Te midden van een schitterende verscheidenheid van culturen en levensvormen maken wij deel uit van één wereldwijde gemeenschap van volkeren en weten wij ons lotsverbonden met al wat op de Aarde leeft. Zo ontstaat een eigentijdse maar ook toekomstgerichte preambule. Deze tekst kan ook uitstekend dienen als preambule, als basis, voor het deze zomer na de verkiezingen te smeden coalitieakkoord.

Wat ook de uitslag van de verkiezingen zal zijn, D66 en de partij waar ik in geworteld ben, het CDA, hebben een bijzondere verantwoordelijkheid voor die coalitievorming; te midden van een schitterende – en ik zeg dat nadrukkelijk niet ironisch – verscheidenheid van politieke partijen in ons land. Potentiële coalitiepartners zullen zich moeiteloos herkennen in deze basistekst voor politieke samenwerking.

En bij alle noodzaak voor de onderscheiden partijen in hun programma's en verkiezingscampagnes de verschillen in hun eigen specifieke politiek identiteit te markeren, is het evenzeer belangrijk bewust te zijn dat coalitiegenoten straks die gemeenschappelijke basis van klasieke en toekomstgerichte waarden nodig zullen hebben.

Natuurlijk, dat coalitieakkoord zal ook de overeenstemming op hoofdlijnen moeten bevatten hoe begroting en staatsschuld weer op orde gebracht worden. En geen enkele partij heeft het patent hoe dit precies te doen. Net als de noodzaak om dat vanuit zijn politiek profiel zo helder mogelijk aan te geven, moet duidelijk zijn dat daadwerkelijke coalitievorming geven en nemen vraagt, op zoek naar het best mogelijke.

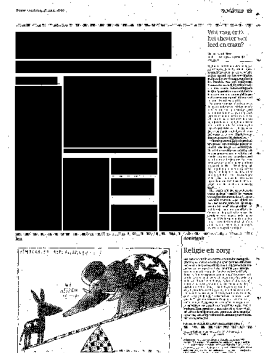
Al zal het op orde brengen van de begroting en de staatsschuld met tal van andere concrete politieke verschillen van inzicht centraal staan,

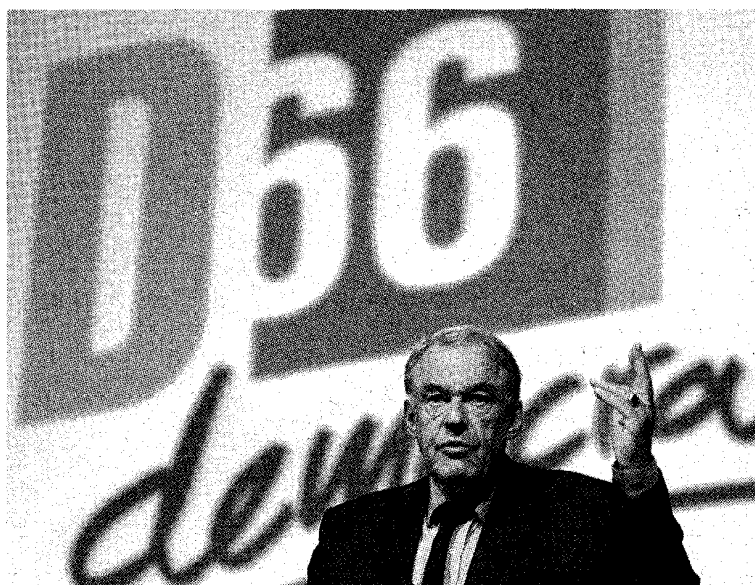
het wordt niets als er geen gemeenschappelijke ethische basis is. Vandaar dat wat ik aanreikte als preambule van de te moderniseren Grondwet en wat ook kan dienen als ethische basis voor de nieuwe coalitie.

Zijn wij dat Hans niet verplicht?

Dit is een ingekorte versie van de toespraak die oud-premier Lubbers dinsdag heeft gehouden bij de herdenkingsbijeenkomst in de Rode Hoed voor Hans van Mierlo, de overleden oprichter van D66.

Coalitie gebaat bij overeenstemming over ethische basis

D66-oprichter Hans van Mierlo (1931-2010) op een congres.

FOTO ANP